

ELŐFIZETÉSI ÁRA :
 EGÉSZ ÉVRE 16.— K | FÉL ÉVRE 8.— K
 NEGYED ÉVRE 4.— K

FŐSZERKESZTŐ :
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
 BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Az 1914—1915. évi bányászati költségvetés.

A f. hó 19-én beterjesztett költségvetés a bányászat és kohászat szempontjából nagyfontosságú esemény.

Nemcsak azért jelentős, mert ez a költségvetés szabja meg a jövő fiskális évre állami bányászatunk és kohászatunk fejlődésének kereteit, hanem azért is, mert a nagyközönség elől szinte ideges félelemmel elzárt két állami termelési ág gazdálkodására és jövőjére élénk világot vet az expozé, amellyel a pénzügyminiszter ur a költségvetést benyújtotta.

Megnyugvással kell elkönyvelni, hogy 132 000 K többletet irányoztak elő a földgáz, petróleum és kálisó kutatás költségeire. Kívánatos, hogy ezek a munkálatok gyorsabb ütemben haladjanak előre, de az is szükséges, hogy ez az előirányzott összeg tényleges kutatásra legyen felhasználva tervszerűen.

Arra, hogy a mezőségen több gázkutató furjanak, ezidő szerint semmi szükség, hiszen a már időelőtt megfúrt és ki nem használt kutak felügyelete és gondozása is elég fölösleges és jóformán soha be nem hozható költségekkel terheli a kincstárt.

Az is örvendetes, hogy 100.000 K-át irányzott elő a kincstár annak a kérdésnek a tanulmányozására és tudományos vizsgálatok keresztülvételére, hogy a földgáz a vegyi ipar terén milyen módon volna fölhasználható eredménnyel.

A földgáz gazdaságos kihasználása és értékesítése olyan fontos kérdés, hogy minden okosan és helyes irányban elköltött összeget megér.

A földgáz értékesítése, sajnos, még mindig egy égető problémája a kincstárnak s egyben szomorú jelképe a mi tehetetlenségünknek, hogy ezt a megbecsülhetetlen kincset kihasználni nem tudjuk.

Az expozénak a földgázkérdés jelenlegi állapota vonatkozó része, habár szakközönségünknek újat nem mond, mégis fölülte érdekes. E szerint a szindikátus nagyon is meg akarta kötni az üzletet. A földgáz helyi kihasználását szívesen vállalták volna, de a földgáznak *Budapestre* való vezetését a mostani körülmények között tulságos rizikóval járóknak tartva, nem voltak hajlandók a több száz milliós befektetésre.

Helyeselni kell a pénzügyminiszter elhatározását, hogy a helyi kihasználást nem bizta a szindikátusra, hanem a közelfekvő városok segélyével akarja azok előnyére keresztülvinni.

Ez föltétlen haladás, mert tudtunkkal a kincstár nem is olyan régen visszautasította egy városnak az

ajánlatát. Természetesen akkor még mindenki a szindikátus száz millióiban bizott.

Érdeme a pénzügyminiszternek, hogy a szindikátussal olyan megállapodást létesített, amely biztosította a kincstár szabadkezeit. Igaz, ez az államnak több százezer koronájába került, de sokkal kisebb kár, mint egy szerencsétlenül megkötött üzlet.

Az expozé bőven foglalkozik az amerikai szakértőkkel is.

Örömmel veszi tudomásul szakközönségünk majd, hogy az amerikai szakértők meghívása nem a kincstártól eredt. Ami sérelem és mellőzés ebben a tekintetben a magyar szakértőket érte, az nem az amerikai szakértők meghívása volt, hanem a magyar szakembereknek feltűnő mellőzése még az államtól kinevezett u. n. ellenőrző bizottságból is, amelynek feladata lett volna az amerikai szakértők munkáját az állam szempontjából is fontos irányba terelni.

Az amerikai szakértők a szindikátus felvilágosításai alapján készítették véleményüket, azért fölülte kétséges, hogy ez a szakvélemény egyképen igazságosan szolgálja-e az állam és a szindikátus vélt érdekeit?

Kérdés, hogy ez a szakvélemény nem lett volna-e kedvezőbb, ha az magyar szakemberek részvételével jött volna létre?

Megelégedéssel kell följegyeznünk az expozéból, hogy a gáz körül lévő magyar szakemberek még az amerikai szakértők szerint is kitűnő és kifogástalan munkát végeztek. Tehát semmiképpen sem volt indokolt az a szerencsétlen terv, hogy még a gáz föltárására is idegen szakembereket hozzanak.

Az expozéból megtudtuk, hogy a földgáznak *Budapestre* való vezetése nem bizonyult lehetetlennek, hanem egyelőre csak igen nagy rizikóval járóknak.

Ez az amerikai szakértők véleménye. Mindenestre érthető szakközönségünknek az a kívánsága, hogy az amerikai szakértők véleményét bocsássák közre.

Az államot a szindikátussal szemben most már semmi sem köti, tehát az óvatosság nem érthető. Szükséges tudni, hogy az amerikai szakértők milyen adatok alapján, komoly számítások alapján állapították-e meg azt, hogy a gázt most *Budapestre* vezetni olyan kockázatos vállalkozás-e?

Igaz, az amerikai szakértők esetleges nehezen indokolható pesszimizmusának megcáfolásával a szindikátus száz millióit a földgáz értékesítésének meg nem nyerjük, de legalább alkalmunk lesz magunknak számot adni a földgáz országos kihasználásának kockázataival.

A helyi kihasználás, amelyet az expozé kilátásba helyez, szolgáltathat és szolgáltatni is fog igen értékes tapasztalatokat, azonban e tapasztalatok után sem lesz kevésbé kockázatos a földgáz *Budapestre* való vezetése.

A csövezés költségei pontosan és kétségtelenül kiszámíthatók. Különben is a csőfektetés nehezebb és aránylagosan költségesebb része a gázkutak körzetébe esik, mert aki a viszonyokkal csak egy kissé is ismerős, az tudja, hogy a mezőség csuszós talaján a csöveket helyesen vezetni sokkal nehezebb, mint a Nagy-Alföldön át.

Le kell szögezünk, az az észszerű és praktikus tanács, hogy először közelebbi helyekre vezessük be a földgázt s ott szerezzünk tapasztalatokat, nem az amerikai szakértők agyából pattant ki először. Az államkincstárhoz igen közel álló szakemberek hangoztatták ezt legelőször és pedig jóval az amerikai szakértők idejövetele előtt.

Természetesen magyar szakemberekről lévén szó, senki sem hallgatott rájuk. Végül még ezt az egy okos eszmét is az amerikai szakértőknek kell ajándékoznunk?

A földgáz országos kihasználása tehát nincsen elejtve, csak annak ideje van kitolva, amíg a tőke bele mer menni a kockázatba.

Helyénvaló tehát a városok feliratának az a kívánsága, hogy a földgáz kihasználása ügyében kormánybiztost nevezzen ki az állam, aki előkészítse az országos kihasználás nem könnyű feladatát.

A magyar városoknak pedig maguk iránti legfőbb kötelességük, hogy ha a maguk erejéből nem képesek megcsinálni a gáz elvezetését, használják föl minden befolyásukat, hogy ez a nagyfontosságú kérdés rájuk nézve mennél hamarabb és minél gazdaságosabban megoldassék.

Dicséretes cél *Magyarország* bányászati kincseinek föl kutatása. Ez kétségkívül fontos feladata az államnak.

A költségvetésben erre föl vett 110.000 koronával ugyan alig hisszük, hogy valami nagyon sokat lehetne csinálni. Igaz, sok kincs nincsen nálunk föl kutatva, de vajjon elmondhatjuk-e, hogy minden föl kutatott kincset föl használtunk eddig gazdaságosan?

Az szomorú tény, hogy az állami fém bányászat deficittel küzd, de az nem mondható, hogy nálunk a fém bányászat üzletileg abszolúte nem volna jövedelmező.

Mielőtt az állami fém bányászatot véglegesen átadnák a multnak, szükséges volna valamelyes modern módszerrel megpróbálkozni. Rendszert és esetleg embereket cserélni, mert ma már mindenki előtt nyilvánvaló, hogy ez utóbbi két dolognak legalább is olyan szerepe van a deficitben, mint a rossz bányászati viszonyoknak.

Csak ha ilyen módon sem tudnak segíteni, kell beszüntetni az állami bányászatot.

A selmeci bányászattal, ha nincs az államnak más célja, mint az elkorcsosult bányamunkásság megélhetésének biztosítása, akkor azt nem sokáig lehet feltartani. A deficit oly rohamosan fog nőni, hogy azzal birni nem lehet.

Bányászatot jövendő terv és cél híján, csupán mint *inségmunkát* feltartani nem lehet. Ezt a szakembereknek őszintén meg kellett volna mondani a miniszter ur ökegyelmességének.

Az expozéban becsületos őszinteségét, ami a fém bányászatot illeti, nem lehet eléggé dicsérni.

Ezelőtt, akik az állami fém bányászatot jogosan kritizálni merték, üldöztetésnek voltak kitéve.

Most tehát a legilletékesebb helyről hallottuk meg a legilletékesebb birálatot.

De szabad legyen megmondanunk, hogy az állami fém bányászat redukcióját először az igazgatás egyszerűsítésén kellene kezdeni.

Először embert keresni a reorganizálás megkísérlésére. Mert még mindenütt minden nincsen elveszve.

Mindenképen örvendetes a fémkohászat terén a modern technika vívmányainak alkalmazása. De a fémkohászatot fejleszteni, a bányászatot pedig redukálni, kissé furcsa politikának tetszik.

Bányászatunk jövedelmezősége szorosan összefügg kohászatunk modern fejlettségével. Az elmaradt kohászatot és régen elavult beváltási tarifát még az államinál gazdaságosabb fém bányászat is megcsinálna.

Az állami fém bányászatnál és fémkohászatnál még igen sokat meg kellene kísérelni, mielőtt át kellene egyes bányaműveket adni a multnak. De ez a mai elavult rendszer mellett csakis úgy volna lehetséges, ha mindent és mindenkit elsepernének az utból, aki és ami akadály a föllendülésnek.

Valóban, az állami fém bányászatnak legnagyobb szüksége lenne egy kormánybiztosra.

Az expozé az állami kőszén bányászat várható fejlődéséről számol be.

Örvendetes tényként kell ezt leszögezünk. Megelégedéssel kell venni azt a kijelentését a miniszternek, hogy az állami szén bányászatot föltétlenül állami kezelésben akarja megtartani. A termelő 8—9 millió métermázsza szén, a miniszter szerint, bizonyos fokig szabályozólag fog hatni a szénárakra.

Az állami vasgyárak az egyetlen, a bányászat körébe tartozó üzem közül, amely üzleti fölösleggel dolgozik.

A kereskedelmi viszonyokon kívül ebben valószínűleg része van annak a különböző rendszernek is, amely a vasgyáraknál uralkodik, ellentétben a fém bányászattal.

Az expozé után kétségtelenül változásnak kell beállni az állami fém bányászat üzemvitelében. Nem tudjuk ugyanis elgondolni, hogy ilyen mélyreható bajok után, amelyeket többé személyi érdekből takargatni nem lehet, az egyedüli kísérlet az üzemredukció volna a válság megszüntetésére.

Véleményünk az, amelyben igen alapos szakérők is megszilárdítanak bennünket, hogy az állami fém bányászat más rendszerrel, több üzemi és igazgatási életrevalósággal, a modern bányászati módszerek meghonosításával az ország igen sok helyén jövedelmezővé tehető.

A fémkohászat fejlesztése csak fél munka és elegendő bányatermék nélkül a kívánt eredményt nem érheti el vele a kincstár.

Az állami fém bányászat redukcióját, ha megmentésére nincsen már más mód, a szakközönség örömmel látja.

Véleményünk az, hogy még minden lehetőséget nem kísérelt meg az állam. Az eddigi módszerek és emberek megválasztásában nem volt szerencsés. A redukciót tehát meg kell előznie egy reorganizálási kísérletnek. Még pedig el nem nyúlt emberekkel és magán bányászati üzemi alapon.

Ha aztán ez sem segít, nyugodt lélekkel lehet siettetni a kincstári fém bányászat szomorú végét

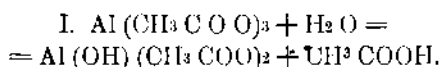
Uj eljárás érchulladék brikettezésére.

I.

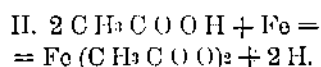
Az új eljárás apró ércnek, kemencepornak, fém- és vashulladékoknak és hasonló anyagoknak pl. darabos, szemes vagy poralaku kohászati termékeknek, vastartalmu ércoknek és hulladékoknak brikettezésére vonatkozik. A találmány lényege abban áll, hogy a földolgozandó anyaghoz, kötőanyagok gyanánt oly oldatokat adagolunk, melyeknek bázikus sói az anyagnak oly brikettezését teszik lehetővé, hogy a termék az olvasztókemence huzamának és hőjének hatása alatt összefüggését elegendő ideig megtartsa. Az ily brikettek előállítását célzó eddigi eljárások igen körülményesek és költségesek voltak, mert ezek szerint az anyagot elsősorban is szerves kötőanyagokkal való kokszolásnak kellett alávetni vagy magát a brikettezést nagy hőmérsékletnél fogatosítani.

A kötést lehetővé tevő ezen bázikus sókat már most az eljárás szerint azáltal vihetjük be a brikettezendő masszába, hogy ehhez oly sókat adagolunk, melyek a masszában, onok földolgozásakor, esetleg a bázikus anyagnak mésszel való közromüködése mellett, oldhatatlan vegyületeket (bázikus acetátot vagy szilikátot) képeznek kötőanyagok gyanánt, amikor is a méz egyúttal a fülös nedvesség kiküszöbölésénél is közromüködhetik. A találmány tárgyának néhány gyakorlati fogatosítási módját az alábbi példák mutatják.

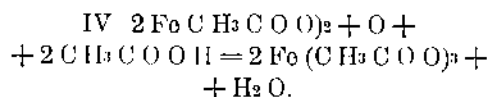
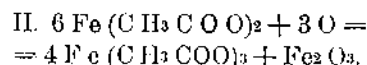
Acetát közromüködése mellett az eljárást akként fogatosíthatjuk, hogy a brikettezendő vasanyagot ecetsavas timfölddel keverjük és pedig a következő arányban: A sajtolandó anyag 1 kg.-jához vizmentes ecetsavas timföldnek, 1 liter vízben 5-8% alumínium-acetátot tartalmazó oldatából 10 cm³-t adagolunk; a keverés után az egészet egy hidraulikus sajtó nyomásának vetjük alá és a sajtolás után kb. 100° C.-ra hevítjük föl. Ekkor leválik az egyes vasrészecskék közötti ragasztóanyag gyanánt szolgáló bázikus alumíniumacetát és egyidejűleg ecetsav válik szabaddá. Az ezen vegyi folyamat közben beálló reakció a következő:

Maga a szabad ecetsav már most tovább oldóan hat a vasra és ezzel ferroacetátot képez a következő egyenlet szerint:

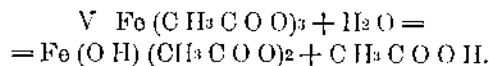

A fejlődött ferroacetátot a levegő oxigénje tovább oxidálja és pedig részben ferriacetáttá: $\text{Fe}(\text{CH}_3\text{COO})_3$, részben pedig vasoxyd: Fe_2O_3 , a következő egyenletek szerint:

A fejlődött ferriacetát azonban a jelenlévő vízzel a hő hatása alatt bázikus vasacetáttá alakul, mely a bázikus alumíniumsónak hatását előmozdítja és szintén kötőanyagként hat a vasanyagra.

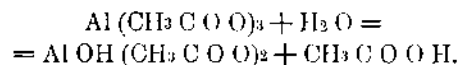
Ezen reakció a következő egyenlet szerint megy végbe:

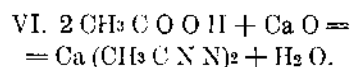
A folyamatnál szabaddáváló ecetsav fokozatosan elpárolog és a részletezett leköti folyamatai mindaddig folytatódik, míg a szabad ecetsav egészen el nem tűvott. Ebben a pillanatban a reakció befejeződött.

A jelen eljárást akként is fogatosíthatjuk, hogy az alumíniumacetáttal kevert sajtolandó anyaghoz égetett meszet adagolunk és azután a briketteket a sajtolás megtörténtével magukra hagyjuk. A brikettezésnek ezen módjánál a sajtolt anyagnak külön fölhevítésére nincsen szükség, mert a hozzáadagolt égetett mész az oldat vizét nyomban fölveszi, ezáltal megoldódik és az ekkor fejlődő absorpcióhő hatása alatt a vegyi folyamat, azaz a bázikus alumíniumacetát képződése megindul és folytatódik.

A bázikus alumíniumacetát képződési egyenlete a következő

Az ekkor szabaddá váló ecetsavat az égetett mész kalciumacetát alakjában leköti, minekfolytán a ferroacetát képződése és az azzal járó reakciók nem következnek be.

Ha az acetátot nem akarjuk közvetlenül a massa hatása alatt fölbontani, akkor azt abban fejleszthetjük is, amit egyszerű módon azáltal érhetünk el, hogy kalciumacetátot és alumíniumsulfátot használunk, melyekhez szilárd poralaku égetett meszet adagolunk, amikor is a masszához még boraxot is adagolhatunk, ha vasat vagy hasonló anyagot rozsdásodás ellenében megvédeni akarunk. Az anyagot a keverés után sajtolásnak és aztán, ha szükségesnek mutatkozik, kb. 100° C. hőmérsékletnek vetjük alá.

A eljárás fogatosítására megfelelő keverő dobot vagy keverő csavart használunk, melyben az osztályozott és egyúttal összekovort anyagot oly mennyiségű kötőanyaggal keverjük össze, hogy a brikettezendő

Szivattyukat és mérlegeket

gyárt mint különlegességet és legnagyobb rak-
tárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

Árjegyzék ingyen
és bérmentve

Garvenswerke Wien, II., Handelsquai 130

anyag 100 kg.-jára a felsorolt kötőanyagoknak kb. egy-egy literje jusson. Az anyagok ily arányánál a briketté egyesítendő összes részecskék még egészen átnedvesítettnek és így a brikett a hatásos anyagnak maximális mennyiségét tartalmazza, míg az előállított kötőanyagból csak amnyi van benne, amennyi éppen elegendő arra, hogy az összes részecskék a kellő szilárdsággal összetartassanak.

(Folyt. köv.)

HAZAI HIREK.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejár, hogy b. előfizetésüket meghosszabbítani sziveskedjenek, nehogy a lap további szétküldésében fennakadás történjék.

Nyugdíjazás. *Topscher Samu és Zenovitz Guzláv* főbányatanácsosok, benyújtották nyugdíjazásuk iránti kérésüket.

Államvizsgálatok a selmechányi főiskolán. A m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán folyó hó 16-án, 17-én és 18-án voltak a tavaszi államvizsgálatok, amelyeken *Barlai Béla dr.*, a főiskola ezidőszori rektora elnökölt. A kormányt *Probstner Alfréd* miniszteri tanácsos képviselte; megbízott vizsgáló szaklérfiak voltak *Gyürky Gyula* társulati bányai igazgató és *Schreder Gyula* nyugalmazott vasgyári igazgató. A vizsgálatra jelentkezők közül bányamérnöki oklevelet nyert *Ambros Valér*, *Faludi Béla*, *Kiss Károly*, *Krausz Sándor* és *Szilágyi Jenő*; vaskohómérnököt *Balázs József*, *Hoznek Gyula*, *Kurián Géza* és *Szlabey Rezső*.

Az Erdővidéki Bányaegetlet Részvénytársaság köpeczi és baróti bányauzemeit nagyszabású befektetésekkel fejleszti. Az igazgatóság elsősorban modern épületeket emeltet, amelyekre versenytárgyalást hirdet; kivitelre kerül egy központi iroda és bányai igazgatói lakás a hozzátartozó melléképületekkel; a köpeczi és baróti telepen egy-egy rendezőhelyiséget és irodát építenek, ugyancsak egy irodahelyiség épül az aknánál is. A köpeczi telepen ezenkívül két kettős altiszti lakást melléképületekkel és huszonöt kettős munkás lakóházat fognak emelni a szükséges melléképületekkel. A kiírt versenytárgyalási hirdetésünk lapunk más helyén van részletezve.

Az állami bányászat az 1914/15. évi költségvetésben. Mult számunkban közöltük *Teleszky János* pénzügyminiszter expozéjának a földgázra vonatkozó részét, amelyet a képviselőház március 19-iki ülésén mondott el. A földgáz után *Teleszky* áttért az állami bányászatra. 110,000 koronát vettek fel a bányai igazgatóságnál bányakutatások nagyobb mértékben és rendszeresen való üzérére. Sajnos, hogy Magyarországon a bányakincsek kellően és rendszeresen felkutatva nincsenek.

Azon eredmények, amelyek jelentkeznek, mióta e tárcát van szerencsém vezetni és amióta a rendelkezésemre álló eszközök keretén belül e kutatásokra az eddignél nagyobb gond fordítatik, kedvezők. Fénypontjuk az eggbeli petróleum előfordulásának kutatása, amely nagyon előnyös és nagyon kedvező előfordulásnak mutatkozik és amely nagy előfordulás nagyon biztató e tekintetben, hogy Eggbeltől lehuzódva egészen a Dunáig még jelentékeny petróleum mennyiség áll rendelkezésre. Ezek az eredmények tehát csak fokozzák törekvéseinket, amelyeket, amióta e tárcát vezetem, mindig ápoltam, hogy ugyanis az ország bányászati kincseit rendszeresen minél nagyobb mértékben, minél gyorsabban felkutassák, hogy e felkutatott kincsek akár az állam, akár magánvállalkozások által kihasználtságának.

A bányászat terén ezt sokkal fontosabb teendőjének tartom az államnak, mint a mai üzletileg abszolúte nem jövedelmező fémbányászatot. E tekintetben azon a nézetem vagyok, hogy fémbányászati üzemünk fokozatosan redukáltassék. Éppen e redukezió keresztülvitele érdekében nagyon fontos, hogy lehetőleg más bányászati kincsek legyenek felláthatók, hogy az a bányászatlakosság, amely évszázadok óta megszokta ezt a foglalkozást, ha rom is ugyanabban a keretben, de más keretben szintén bányászattal legyen foglalkoztatható. Ebben a tekintetben ugyan a tapasztalatok kedvezőtlenek, mert bámulatomra éppen ott, ahol elég bánya van, a selmecei kerületben, a bányamunkások más, mint az általunk megszokott bányamunkára alig vehetőik igénybe, alig vállalkoznak. Keresztülviendő azonban a redukezió feltétlenül, mert e tekintetben oly anomáliák előtt állunk, amelyek megomlását szintén nem tartom feleslegesnek. Nem tartom feleslegesnek azért, hogy e tekintetben a közvélemény kialakuljon és romócm, hogy a közvélemény kialakulása elő fogja mozdítani azt, hogy azt a programot, amelyet magam elé tűztem, megvalósítsam. Mi a selmecei bányászatot fentartjuk az ottani lakosság megélhetése érdekében. Ez helyes intézkedés, mert a kérdést megoldani csak úgy lehet, ha az ottani munkások megtalálják megélhetésüket, de szükséges gondoskodni arról is, hogy Solmecezbányának, ennek a törekvő, és a multban nagy szerepet játszó városnak virágzása is biztosíthatassék.

A selmecei bányászat é onte kerokszámában 1,700.000 korona deficittel dolgozott, amivel szemben a munkások tiszta keresete csak 1,400.000 K volt. Fentartunk tehát egy veszteséggel működő bányászatot a munkásság érdekében és emellett többet fizetünk rá orro a bányászatra, mint amennyit a munkásság keres. A kérdés megoldása nagyon nehéz, mert Selmecezbánya kedvezőtlen fekvése folytán az iparfejlesztés nagy nehézségekbe ütközik. Kétségtelen azonban, hogy a selmecei polgárság és munkásság fejlődése érdekében

Luftfilter

G. A. Schütz

Maschinenfabrik
Abt.: Luftfilterbau

Wurzen, Sa.

baut als

besondere

Spezialität

keresnünk kell egy más megoldást, amely nem ilyen irraczionális.

Ha *Kápnikbányán* a másfél év óta tervezett és eredményesnek mutatkozó beruházások végre lesznek hajtva, remélem, hogy a fémhányászat is jüvedelmezőbb lesz és ha nem is kamatot hozó, de legalább üzleti felesleggel záruló mérleget fog fölmutatni, különösen akkor, ha — ami szívtén oly feladat, melylyel foglalkoznunk kell — fémkohászat terén a modern technika vívmányainak megfelelő berendezéseket meghonosítjuk. Hiszen fémszegény érceink tekintetében igen fontos, hogy az ércekben rejlő fémeket a lehető legtökéletesebben módszerrel vonjuk ki. Ma nálunk a fémnek csak 60%-át vonják ki, holott Ausztriában 80%-át, sőt azon felül is. A kezdeményező lépések e tekintetben is megtörténtek, amennyiben az eddigi mechanikai és tüzei alapon nyugvó fémkohászati berendezéseink szemből a nagybányai kerületben egy cyanlugozi telepet létesítünk, amely a modern technika vívmányai szerint fogja az ércet kiválasztani és amelytől üzleti tekintetben is igen kedvező eredményeket várunk.

Az állami kőszénbányászat kiadásai 121.000 koronával csökkennek, főképen azért, mert a személyzet igen lényeges redukezióját hajtottam végre. A kiadások csökkenésének megfelelően az üzleti mérleg is 130.000 koronával javult. Ennek ellenére a jelen költségvetés keretében a kőszénbányászat mérlege még 700.000 korona deficitet tüntet fel, remélem azonban, — minthogy az állami kőszénbányászat körülbelül egy év óta igen kedvező fejlődést vett — hogy az 1914—15-ik év folyamán sikerülni fog ezt a deficitet teljesen eloszlatni. A költségvetés realitása érdekében nem akartam olyan tételt beállítani, amely csak reményen nyugszik s nem pozitív tudomáson, de kifejezhetem azt a reményemet, hogy az 1914—15. évi költségvetésben sikerülni fog eltüntetni a deficitet, sőt a jövőben bizonyos superplus is elő fog állni és a kőszénbányászat, amelyet az állami kezelésben föltétlenül meg akarok tartani, idővel az államnak, ha nem is jól, de türethetően jüvedelmező üzlete lesz, az általunk tormolódó 8—9 millió métermázsa kőszén pedig bizonyos fokig szabályozólag fog hatni a kőszénárakra is.

A pénzügyi tárca kiadási emelkedésének tulnyomó része, tudniillik 9.900.000 korona az állami vasgyárakra esik. Ezzel szemben azonban az állami vasgyárak bevételei is emelkednek 11.500.000 koronával, úgy hogy az állami vasgyárak mérlege 1.600.000 koronával javul és összesen 8.800.000 korona felesleget mutat fel, amely felesleg föltétlenül be fog folyni, miután az 1913-iki kedvezőtlen üzleti évben is 10 millió korona volt az állami vasgyárak fölöslege, úgy hogy ezen a téren határozottan kedvezőbb előirányzatot tervezthettünk volna elő, amit azonban a költségvetés realitása érdekében mellőztünk.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Budapesti Osztálya f. hó 21-én tartotta meg rendkívüli közgyűlését az Országos Erdészeti Egyesület Alkotmány-utcai székházában a tagok élénk érdeklődése mellett. A rendkívüli közgyűlés tárgya az ügyrend módosítása volt. Az ügyrendtervezetet előző számunkban hoztuk. A közgyűlést mint korelnök Gálócsy Árpád vezette. Napirend előtt az osztály jegyzőkönyvileg örökölte meg részvétét

Szende Lajosnak, az osztály tagjának elhunytá alkalmából. Ugyancsak jegyzőkönyvileg fejezte ki az osztály részvétét Csermák Sándor tagtárs súlyos balesete fölött. Marton György előadó felvilágosítása és élénk eszmecsere után csekély módosítással elfogadták a bizottság által javasolt ügyrendet. A választmányi rendes tagok számát 3-ra, a póttagokét pedig 2-re szállították le. Az elfogadott ügyrend szerint nyomban megtörtént a választás. Alelnök lett Cséti Róbert, a Magyar Acélárugyár igazgatója, pénztáros Gergely Hugó, a Salgótarjáni kbrt. igazgatója. Rendes választmányi tagul megválasztották Marton György kohóigazgatót, Róth Flóris bányaigazgatót és Zorkóczy Samu vasgyári központi igazgatót. Póttag lett Vizer Vilmos bányaigazgató és dr. Szeőke Imre főbányabiztos. Az osztály az anyaegyesület legközelebbi választmányi ülésén Vizer Vilmos bányaigazgatóval és dr. Szeőke Imre m. kir. főbányabiztossal képviselteti magát. A Schuller-féle vendéglőben tartott társasvacsora a szokott kedélyes hangulatban folyt le. Az osztály, amint értesülünk, a jövő hónapban testületileg megtekinti a Lánchíd építési munkálatait.

Az Urikány Zsilvölgyi közgyűlése. Az Urikány-Zsilvölgyi Kőszénbánya Részvénytársaság folyó hó 21-én tartotta közgyűlését Ullmann Adolf elnöklésével. A közgyűlés elhatározta, hogy az alapszabályszerű leírások: 298.213 korona levonása után megmaradó 2.135.032 korona nyereségből 10 százalékos (részvényenkint 20 korona) osztalék fizetésére 1.600.000 koronát fordít, a rendes tartalékalapokra pedig, minthogy azok összlege már elérte az alapszabályokban előirt magasságot, újabb összeget nem helyez, ellenben 300.000 koronát az értékesítési tartalék rendkívüli dotálására fordít, 10.000 koronát az alkalmazottak nyugdíjalapjára ad, 28.289 koronát pedig új számlára visz át. A 23. számú szelvényt március hó 23-ikától kezdve a szokásos helyeken 20 koronával fogják beváltani.

A Szellőző - Berendezések Szívó - zéjek

I. SZOLGÁLJÁK AZ ÁLTALÁNOS EMBERI JÖLÉTET,
mert

- 1) a pihenést, szórakozást kellemesé teszik, ≡
- 2) munka közben óvják az egészségét és elhárítják a baleseteket.

II. SZOLGÁLJÁK A TÖKÉT,
mert

- 1) fokozzák a munkaképességet,
- 2) tökéletesítik az üzemeiket.

MAGYAR SZELLŐZŐ MŰVEK

BUDAPEST, VII. Aréna - ut 80
Telefon József 26-56

A vállalat munkásviszonyai az elmúlt évben tartós javulást mutattak, úgy, hogy lehetséges volt a munkás-állományt a szükséges létsámra kiegészíteni és azt az egész éven át fenn is tartani. E kedvező alakulás annak az elhatározásnak az eredménye, hogy a munkások bérét az elmúlt év tavaszán szorgalmi és teljesítményi jutalmak alakjában újólaj igen lényegesen emelték és ezáltal őket a termelés eredményében anyagilag is érdekelték. Részben ezen intézkedésnek köszönhető, hogy a bányák termelőképességének fokozása érdekében évek hosszú során át eszközölt befektetéseket most végre nagyobb arányban kihasználhatták és hogy a széntermelés az előző évi 513.750 tonnával szemben 643.000 tonnára emelkedett.

A lényeges emelkedés eléréséhez hozzájárult az elmúlt évben nyitott „Karolina” elnevezésű új bánya, mely úgy a termelt szén mennyisége, mint minősége tekintetében a hozzá fűzött várakozásoknak teljesen megfelel. Ugyancsak az elmúlt évben üzembe helyezték a harmadik 2000 kilowatt teljesítményű új gőzturbinát, amellyel a villamos központ kapacitása 7000 lóerőre emelkedett. A „Viktoria”-bánya szénelkülönítője mellett durvaszenek mosására szolgáló szénmosót építettek, mellyel a durvaszén lehetőleg tökéletes palamintosságát biztosítják. Az év folyamán 80, egyenkint kétfalakos munkásházat, valamint megfelelő számú altiszti lakást emeltek; építettek még a korszerű követelményeknek minden tekintetben megfelelő munkásfürdőt és egy tökéletesen felszerelt mentőállomást adtak át rendeltetésének.

A szépiac helyzete az elmúlt év tulnyomó részében igen kedvező volt és abban csak az év vége felé mutatkozott némi visszaesés. A balkáni háború következtében beállott gazdasági pangás és a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok ugyanis a gyáripari tevékenységet tudvalegőleg nagy mértékben korlátozták, mely körülmény — a csökkent vasúti forgalommal párosulva — a szénfogyasztás mérvére sem maradhatott befolyás nélkül. Ezen tény, valamint a termelés fentemlített tetemes emelkedése eredményezte azt, hogy az év végén némi szénkészletek felett rendelkeztek.

A vállalat kokszyára az elmúlt évben 472.280 métermázsa pirszenet, 28.910 métermázsa kátrányt és 10.810 métermázsa kénsavas ammóniakot termelt. A pirszénpiacon az egész éven át határozott szilárdság uralkodott, mely nemcsak az egész múlt évi termelés elszállítását, hanem a folyó év egész termelésének kielégítő áron való eladását is lehetővé tette. A melléktermékek az elmúlt évben is könnyen és megfelelő áruk mellett voltak értékesíthetők.

A motorikus hajtógépek mindinkább terjedő terjedése és azon körülmény, hogy az azok üzemi főleg szolgáló benzín beszerzése már ezidőszent is nagy nehézségekbe ütközik, arra indította a vállalatot, hogy egy évi 500 tonna termelőképességű benzolgyárat létesítsen, illetve a koks- és melléktermékgyárat ezzel bővítsse. A benzolgyár ezidőszent szerelés alatt áll és előreláthatólag a folyó év első felében üzembe is fog kerülni.

A vállalat közreműködésével alapított Sopronvidéki Kőszénbánya Részvénytársaság brennbergi bányaművében a berendezések korszerűsítése és kifejlesztése az egész elmúlt éven át folyamatban volt. Ezen előkészítő és berendezési munkálatok előreláthatólag még az egész folyó évet is le fogják kötni, úgy, hogy az azok révén a már is fellárt új széntelepekből nyereendő nagyobb termelés eredménye csak a jövő évben fog mutatkozni.

Síjnálattal jelentik a közgyűlésnek, hogy Pfeiffer Géza, aki mint a felügyelő-bizottság tagja évek hosszú során át igen érdemes tevékenységet fejtett ki, az elmúlt év szeptember havában elhunyt. Érdemeit jegyzőkönyvben örökítik meg.

A társaság tisztviselői, altisztjei és szolgálai nyugdíjintézetének vagyona 1913. évi december hó 31-én 564.868 korona 42 fillér volt.

Az igazgatóságba mint új tagot beválasztották Fuchs Richard ügyvezető-igazgatót, a felügyelő-bizott-

ságba pedig Stern Ede póttagot. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen a társaság elnökévé ismét Bellesicze Ferdinand vicomte-ot, alelnökké pedig Ullmann Adolf-ot választották meg.

A Skoda-művek mérlege. A Skoda-művek igazgatósága a hó 18-án tartott ülésén állapította meg a pilseni művek 1913. évi mérlegét. E szerint 3.060.376 korona felszerelési leírás után a tiszta nyereség 7.621.602 korona (előző években 5.656.000). Az igazgatóság elhatározta, hogy az április hó 21-ére összehívott közgyűlésen az osztaléknak 28 koronáról 30 koronára való felemelését fogja indítványozni. (Tizenöt százalék.) A tartalékalap dotálására 500.000 koronát szánnak, amivel a tartalékalap 4 millió koronára fog emelkedni. A szabályszerű tantiémek kifizetése után még fennmaradó 654 ezer 21 koronát pedig új számlára viszik át. A nyereség- és veszteségszámla egyes tételei a következők: Vagyon: Áthozat az előző évről 594.432 korona, bruttó nyereség 14 millió 25.260 korona, összesen 14.619.693 korona. Teher: Adók 1.999.045 korona, betegsegítő pénztári járulékok és balesetbiztosítás 666 ezer 139 korona, nyugdíjalap járulékok 395 ezer 209 korona, épületek, gépek, eszközök és ingók értékesülése 3.060.376 korona, kamatok 877.319 korona, összesen 6.998.091 korona egyenleg, vagyon 7.621.602 korona, mint tiszta nyereség.

A Magyarhoni Földtani Társulat április hó 1-én, a Földtani Intézet előadó-termében szakülést tart. Előadnak Taeger Henrik dr., a Buda-Pilis-Esztergom hegység szerkezetéről, Kovács Antal Paraguyai földtani viszonyairól, Vigh Gyula az acanthicum rétegek újabb előfordulásáról a Magyar Középhegységben. Szakülés után a választmány ülésezik.

Új erdei iparvasutak. Diósi Ignác Fia Lajos, nagyváradai fatermelő cég, Barátos-Zágon-Jáhoros között erdei iparvasutat épített. A földterületek kisajátítására vonatkozó eljárást Papole községhezánál a hó 24-én tartották meg.

A brassómegyei Prázmár-Magyarboda között létesítendő iparvasut építésére részvénytársaság alakult, amely a vonalmenti erdőségek kitermelésével fog foglalkozni.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Petróleum-monopólium Franciaországban. A francia képviselőház elé nemrégiben törvényjavaslatot nyújtottak be a külföldről behozott nyers ásványolajok finomításának, valamint a külföldről behozott nyers és finomított ásványolajok behozatali kereskedelmének „régie érdekű” alakjában való szervezése érdekében. A javaslat szerint ezeknek az ásványolajoknak behozatala és finomítása Franciaország területén az állam kizárólagos joga lesz. Az állam azonban nem közvetlenül üzné ezen ipart, illetve kereskedelmet, hanem az engedelmet egy társaságra ruházná olyképen, hogy a társaság fölött az állami felügyeletet gyakorolna és hozadékában az állam részesedne. A társaságba bevonandók lesznek mindazok a személyek és

társaságok, akik és amelyek Franciaországban az említett iparral, illetve kereskedelemmel foglalkoznak, még pedig olyformán, hogy üzemeiket a társaság tulajdonába bocsátják és a koncesszió társélvezői lesznek. Bevonják a társaságba azokat a francia gyarmatokat is, amelyek a területükön talált petróleumot hozzák be az anyaországba. Az állam szintén részesedik a társaságba, az alaptőkének legalább egyötöde arányában. Az arányszámot egyébként az engedelmet kiadó kormányrendelet fogja megállapítani. Azok a vállalatok, amelyek nem hajlandók a társaságban résztvenni, kártérítésben fognak részesülni. Ezek szerint tehát Franciaországban a jövőben senki sem üzhet a petróleumipar vagy kereskedelem körébe vágó foglalkozást az új társaság jóváhagyása nélkül. De Mouzie és társainak ezen törvényjavaslata dolgában a kormány még nem nyilatkozott ugyan, de minthogy a kormány épen most foglalkozik az állam jövedelmeinek szaporításával, valószínű, hogy az eszmét komolyan fontolórra fogja venni, különös tekintettel még a német birodalomban most készülő petróleum-monopóliumra.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Teleszky über das Erdgas. Finanzminister *Johann Teleszky* hat in seiner am 19. März im Abgeordnetenhaus gehaltenen Rede den Staatsvoranschlag für das Jahr 1914—1915 vorgelegt und kam in seinem Exposé auch die Reihe auf das Erdgas.

Es wurden zur weiteren Schürfung von Erdgas, Petroleum und Kalisalz Kronen 132.000 präliminirt, und ferner wurden Kronen 100.000 zur systematischen Förderung der wissenschaftlichen Studien für die industrielle Ausnützung des Erdgases aufgenommen. Das Ziel der Studien ist festzustellen, wie das Erdgas für industrielle Zwecke, besonders auf dem Gebiete der chemischen Industrie erfolgreich ausgenützt werden könnte.

Der Minister will bei dieser Gelegenheit über die Ausnützung resp. gegenwärtige Lage der Angelegenheit orientieren.

Die in Amerika gemachten Erfahrungen beweisen, dass das Erdgas am besten zu Haushaltungs-, Beleuchtungs- und Heizungszwecken verwendet wird. Da bei uns in der Nähe des Erdgasvorkommens grosse Städte fehlten, wo auf grossen Konsum gerechnet werden könnte, so dachte man, dass am ergiebigsten die Ausnützung bei uns nur dann möglich sei, wenn es gelingt das Erdgas nach Budapest zu leiten, da nur in der Hauptstadt der Konsum ein solch grosser wäre, um die Kosten der Röhrenleitung hereinzubringen. Der ursprüngliche Plan war, wenn sich das Erdgas zu Beleuchtungs- und Heizungszwecken rentiert, das-

selbe unter dem Selbstkostenpreise zu industriellen Zwecken zur Verfügung zu stellen, dies war der Grundgedanke des Planes der wirklichen Ausnützung des Erdgases für industrielle Zwecke. Bei dieser Gelegenheit konstatiert der Minister, dass die Arbeiten der ungarischen Geologen und des Kolozsvärer Prüfungsamtes die denkbar vollkommensten sind und die grösste Anerkennung aller ausländischen Experten errungen haben, doch musste er trotz der grössten Anerkennung und Vertrauens zu den ungarischen Experten vor Augen halten, da es sich hier nicht nur um Staats-, sondern auch um Privatkapital handelt auch solche Sachverständige anhören, welche nicht nur mit der Theorie, sondern auch mit der praktischen Seite der Frage vollkommen vertraut sind. Solche Sachverständige sind aber bloss in Amerika. Die Leitung des Erdgases nach Budapest ist aber nur durch Inanspruchnahme des Privatkapitals möglich, da die Investitionsbedürfnisse des Staates und der Anleihebedarf solch beträchtliche sind, dass es unmöglich ist bei jetztiger Zeit diesen noch künstlich zu steigern. Zu diesem Zwecke würde man mehrere hundert Millionen benötigen und hat der Minister eine sehr kapitalfähige englische Gruppe, welche Neigung hat auf dieses Geschäft einzugehen, als die richtigste Lösung der Frage erachtet, diese englische Gruppe, hat sich zu diesem Zwecke mit den hervorragendsten Geldinstituten Ungarns vereinigt und die zur Durchführung der Studien nötigen Vereinbarungen getroffen. Die Gruppe erklärte sich bereit diese Studien auf eigene Kosten durchzuführen, mit der Voraussetzung, dass man im voraus garantiert, wenn diese Studien zum Erfolge führen, die Erdgasleitung ihr anvertraut wird, dies aber gleichbedeutend wäre mit der Abschlussung eines sehr bedeutenden Geschäftes, dessen Wert noch unsicher, aber später besonders wertvoll oder auch minderwertig sich erweisen könnte, eine solche Vereinbarung fand der Minister wegen der zu grossen Verantwortlichkeit als unmöglich. Der Minister suchte eine andere Lösung und diese kann bloss die folgende sein. Das Syndikat soll die Durchführung der Studien auf sich nehmen, dagegen verpflichtet sich der Minister laut dem Ergebnisse derselben, falls die Erdgasleitung möglich wäre, mit dem Syndikat zwecks Abschluss des Geschäftes in Verhandlungen zu treten, ohne eine Obligo zu übernehmen.

Das Syndikat selbst hat amerikanische Experten auserkoren. Da die Presse diese Frage oft sehr unrichtig darstellt, sagte der Minister, dass er das Bedürfnis habe diese Angelegenheit klarzustellen. Das Syndikat hat die Experten selbst auserkoren und hatte den festen Willen das Geschäft zu machen und die Forderung gestellt ihm das Geschäft im voraus zu sichern.

Demgegenüber äusserte sich das Syndikat, die Studiengosten aus eigenem zu decken, dies aber tut

**LAUFER
GÉPÉGYÁR**

*Budapest VII.
Palotai-út 15H.
Telefon. 75-40.*

*Hőtelpályák.
Kisvasutak.
Bányakocsik.*

nur der, welcher Vertrauen zum Geschäfte hat. Da se sich hier um ein Geschäft von mehreren hundert Millionen handelt, haben die englischen Kapitalisten gewiss nur die besten Sachverständigen der Welt gewählt.

Die amerikanischen Experten haben nach gründlichen Studium festgestellt, dass die bisherigen Arbeiten die richtigsten und tadellosesten sind, sie bestätigten die Annahmen und Hoffnungen unserer Geologen, dass das Gasvorkommen ein sehr bedeutendes ist, doch war ihr Gutachten in Bezug auf den zweiten Teil kein sehr günstiger und zwar ist in Betracht zu ziehen, dass die Entfernung zwischen den siebenbürgischen Gasquellen und Budapest eine sehr grosse ist, ferner die hohen Eisenpreise, die Kostspieligkeit der Leitungsröhren und auch der Umstand, dass man in Budapest und überhaupt in Ungarn auf einen solchen Konsum von Erdgas, wie in Amerika nicht rechnen kann und zwar aus zwei Gründen: 1. weil unsere Städte schon auf Kohlenheizung und auf Heizung durch künstliches Gas eingerichtet sind, so dass eine Erdgasleitung auch die Kosten dieser Einrichtung zu amortisieren genötigt wäre, was selbstverständlich in solchen Städten entfallen würde, wo eine Einrichtung direkt zur Ausnützung von Erdgas hergestellt wird; 2. war hier der Umstand in Erwägung zu ziehen, dass unser Publikum bei seinen konservativen Neigungen überhaupt eine Scheu vor Gasheizung hat. Dies geht auch daraus hervor, dass beispielsweise hier in Budapest die Heizung mit künstlichem Gas im Vergleiche zur Kohlenheizung viel ökonomischer ist als in einzelnen amerikanischen Städten, in denen gleichwohl die Heizung durch künstliches Gas vorgezogen wird, während das bei uns nicht der Fall ist. Aus all diesen Gründen waren einerseits sehr grosse Investitionskosten, andererseits ein verhältnismässig viel geringerer Konsum in Rechnung zu ziehen, wodurch derzeit die Leitung des Erdgases nach Budapest sich als ein riskantes Geschäft erweist, dass wir gegenwärtig die Hoffnung aufgeben müssen, das Erdgas nach Budapest leiten zu können. Dass war die Ansicht der amerikanischen Experten und diese Ansicht muss auch der Minister in den Tatsachen begründet betrachten.

Dies bedeutet aber keinesfalls, dass das Erdgas in absehbarer Zeit nicht nach Budapest geleitet werden könnte, oder dass es überhaupt nicht dahin geleitet werden wird, also ist die Leitung keine unmögliche sondern vorläufig nur mit zu grossem Risiko verbundene. Darum ist der Ratschlag der Experten ein praktischer, dass man das Erdgas vorläufig nach den näher gelegenen Orten zu leiten, dort Erfahrungen zu gewinnen, sowohl bezüglich der Röhrenleitung, wie auch auf die Inanspruchnahme des Gases, wodurch auch für die Sache Reklame gemacht wird und wenn sich das Erdgas auf diese Art bewährt, so wird das Geschäft sich nach einigen Jahren als solches erweisen, in welches sich jeder umsichtige Kaufmann mit Beruhigung einlassen kann. Auf diese Art kann also davon z. Z. nicht die Rede sein, mit dem Syndikat, bezüglich der Ausnützung des Erdgases im ganzen Lande, Verhandlungen zu führen.

Unwahr ist auch, dass der Abschluss mit der Gruppe deshalb nicht erfolgte, weil die Mitglieder untereinander in Differenzen geraten sind, ebenso unwahr ist, dass einzelne Mitglieder des Syndikates grosse Vorteile erringen wollten, weiters ist es unwahr, dass das Syndikat eine ungünstige Expertise erlangen wollte, um das Geschäft zu vorteilhafteren Bedingungen zu erlangen. Das Syndikat hat den Willen zum Geschäft und will die kleineren Röhrenleitungen legen um dann später dieselben zu zu einer grossen Landesleitung entwickeln zu können.

Ungarische Städte äusserten den Wunsch, die Ausnützung des Erdgases ihnen sicherzustellen, solange es sich um ein Geschäft handelte von mehreren Millionen, war dies unmöglich, da die finanzielle Lage derselben keine solche ist, dass sie mehrere hunderte Millionen investieren könnten, nun ist aber die Sache eine andere und handelt es sich darum jetzt nur einige Städte mit Erdgas zu versehen u. zw. solche, welche in der Nähe der Quelle liegen und wird die Legung dieser Leitung den betreffenden Städten angeboten und braucht man nicht mehr die Mitwirkung des Syndikates in Anspruch zu nehmen, sondern dasselbe

MODERN SZÁLLÍTÓGÉPEK

TELEFON
161 34.

GURST.ÉS SZÉKELY

SCHWEIGER-GYULA
MÉRNOKI-IRODA
BUDAPEST-V. BÁTHORY-U. 9-12

VONTATÓMŰVEK-KÖTÉLPÁLYÁK BANYABERENDEZÉSEK

Ha érdeklődik, vagy ha rendel, sziveskedjék „A Bányára“ hivatkozni!

„MINIMAX“

kézi tüzoltó-készülékre **bányákban, bányá-üzemekben** okvetlenül szükség van, mert csak ezek segélyével lehet a kítórtő tüzet még bel- és külföldi nagy bányavállalatok készülékeinkkel vannak felszerelve. (1110)36

◆ Prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál a

Magyar „Minimax“ R.-T.

Budapest.

≡ Gyár, iroda: VI., Rózsa-u. 85. ≡ Telefon 37-31.

den Städten Kolozsvár, Marosvásárhely, Medgyes anzubieten, dass sie die Leitung auf ihr Gebiet selbst besorgen.

Bezüglich der Bedingungen wünscht der Minister mit den Städten in Verhandlungen einzutreten und es wird von den letzteren abhängen, ob sie dieses Anbieten annehmen und ob die finanzielle Fähigkeit der Städte die Annahme dieses Anerbietens ermöglicht. Was den Minister betrifft, so wird er keinesfalls fiskalische Zwecke bei diesen Verhandlungen als maßgebend betrachten, den er betrachtet die Ausnützung des Erdgases nicht als fiskalische, sondern ausschliesslich als wirtschaftliche Frage.

Der Minister wird seinerseits nur an der einzigen Bedingung festhalten. Es muss ermöglicht werden, dass die zu errichtenden städtischen Leitungen vom Staate zu jeder Zeit abgelöst werden natürlich ohne dass dadurch die erworbenen Rechte der betreffenden Städte, insbesondere hinsichtlich der weiteren Ausnützung des Gases irgendwie Abbruch erleiden. Die Sicherung der Ablösung ist deshalb geboten, weil es auf Grund der Expertise der amerikanischen Sachverständigen, aber auch nach den bisherigen Erfahrungen zweifellos erscheint, dass die ökonomische Ausnützung der Erdgasquellen es erfordert, dass die Exploitation, wenn sie grössere Dimensionen annimmt möglichst in einer Hand vereinigt werde. Das soll durch die Sicherstellung der Ablösung verbürgt werden. Im übrigen wird der Minister keine Bedingung stellen, welche die Verwirklichung der Erdgasleitung in den Städten erschweren könnte.

Christensen Niels Antal mérnök és gyáros milwaukeci lakos 32539. számu

„Szívó és nyomószelep szivattyuk számára“

cimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja. — Bővebb felvilágosítással szolgál

Kalmár J. szabadalmi ügyvivőiroda Budapest, VII., Rákóczi-ut 44. sz.

Hildebrandt Vilmos, mérnök, gross-lichterfeldci lakos 51981. számu

„Vasutu jármű futótengelye által hajtott légszivattyu“

cimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja. — Bővebb felvilágosítással szolgál

Kalmár J. szabadalmi ügyvivőiroda Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 44.

Knorr-Bremse Aktiengesellschaft berlin-lichtenbergi cég 25477. számu

„Légtüvös homokszórával kapcsolt légnomámos fék“

cimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja. — Bővebb felvilágosítással szolgál

Kalmár J. szabadalmi ügyvivőiroda Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 44.

Szemüvegek. — Orrcsipetők. — Távcsövek. — Látcsövek. — Hőmérők. — Barométerek. — Nedvességmérők. — Fajsúlymérők. — Pyrométerek. — Registráló légsúlymérők. — Izsómérők, — hőmérők és húzatmérők. — Mérnöki műszerek. — Rajz- és mérőeszközök. — Rajzasztalok. — Iránytűk. — Præcisios anemométerek. — Védőszemüvegek. — Légzésvédők. —

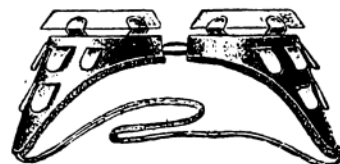
Árjegyzékek, ajánlatok azonnal küldetnek.

LIBÁL ÉS MÁRZ
BUDAPEST.

Főüzlet: Teréz-körut 54. szám.

Fióküzlet: VIII., József körut 77-79.

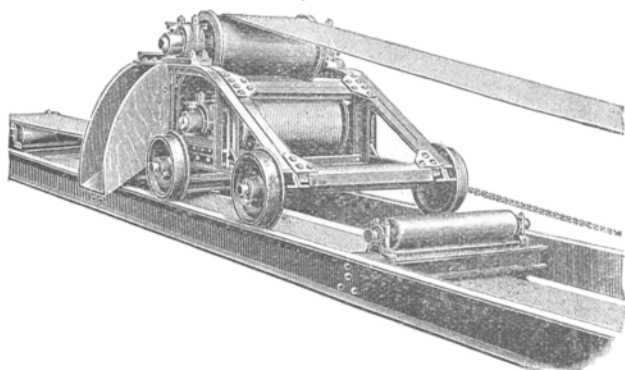
Alapított 1846-ban. Telefon: 99-56 és József 49-39.

Bromberger Maschinenbau-Anstalt G. m. b. H.

Modern szállítóberendezések ♦ Prinzenthal bei Bromberg
speciális gyára

Minden nagyságu és teljesítményű berendezések tervezése s kivitele

Szalagszállítóberendezés szabadalm. automatikus elosztókocsival

Mindennemű transportörök, elevátorok minden anyag részére, továbbá **szalagszállítók**, szállítócsigák, felvonók, daruk, mindennemű emelőgépek.

Drótkötélpályák, elektr. függővasutak, hajókirakodó berendezések, szén-, kötő- és tárolóberendezések, továbbá minden egyéb szállítóberendezések.

A brombergi gépgyár vezérképvisellete:

Faber és Erdélyi okl. gépészmérnök

≡ ≡ **műszaki irodája** ≡ ≡

Budapest, VI., Váci-körut 57/a. ♦ Telefon 5-32.

Üzletközvetítést díjazunk.

100/1914. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Az Erdővidéki Bányaegetlet r.-t. Köpeczi Bányai igazgatósága a bányatelepén eszközendő építkezésekre nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet.

A versenytárgyalás tárgyát képezi:

1. Egy központi iroda s bányai igazgatói lakás a hozzátartozó melléképülettel.
2. Egy rendelőhelyiség irodával a köpeczi bányatelepen.
3. Egy rendelőhelyiség irodával a baróti bányánál.
4. Egy irodahelyiség az aknánál.
5. Két kettős altiszti lakás melléképülettel a köpeczi bányatelepen.
6. Huszonöt kettős munkás lakóház melléképülettel a bányatelepen.

A bányai igazgatóság részéről kiköztetik, hogy az összes építkezések folyó évben teljesen használható állapotban átadassanak. Az 1. és 2. pontban említett építkezés folyó év október 1-én, a többi legkésőbben folyó év november hó 1-én átadandó.

Minden néven nevezendő anyagot vállalkozó köteles saját terhére és veszélyére beszerezni.

Az építkezéshez szükséges anyagok felszállítását Köpecz községtől a bányatelepig vállalkozó a meglevő iparvasuton díjtalanul eszközölheti.

Az ajánlatban ki kell terjeszkedni az összes munkálatokra s az ajánlati költségvetésben számokkal és betűkkel az egységár és vállalati összeg kiirandó, megnevezendő a fizetés és jótállás feltételei, kijelentendő, hogy ajánlattevő az építkezésre vonatkozó általános és részletes vállalati feltételeket ismeri és azokat érvényesnek elfogadja.

A bányai igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy mely munkák milyen mérvben legyenek foganatosítandók.

A részletes tervek és feltételek a köpeczi bányai igazgatóság hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Az ajánlati versenytárgyalás

folyó évi április hó 10-én

fog a köpeczi bányai igazgatóság hivatalos helyiségében megtartatni.

Ennélfogva felhivatnak mindazok a vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak, hogy a fent megnevezett építkezés elvállalására vonatkozó, kellően felszerelt zárt, lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt „ajánlat a 100/1914. sz. versenytárgyalási hirdetmény alapján a köpeczi bányai igazgatóság telepén foganatosítandó építkezésekre” felíráttal a kitűzött nap déli 12 órájáig a köpeczi bányai igazgatósághoz nyújtsák be.

Hiányos ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Bánatpénzül (készpénz vagy alkalmas értékpapír) az ajánlati költségvetés kikerekített végösszegének 5%-a az Erdélyi kereskedelmi és hitelbank marosvásárhelyi pénztárába befizetendő, mely befizetés a nyugta csatolásával igazolandó.

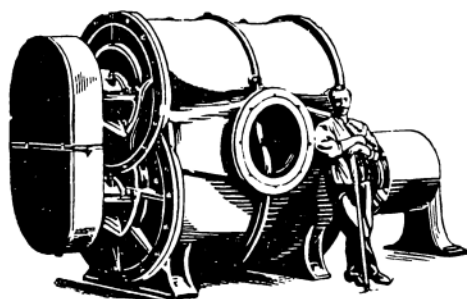
Az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ajánlattevők között az ajánlati összegre való tekintet nélkül szabadon választhasson, vagy az összes ajánlattevőket elutasíthassa.

Az ajánlattevők kártérítési vagy bármiféle igényt nem támaszthatnak.

Az a vállalkozó, kinek ajánlata elfogadtatott, köteles a munkálatokat azonnal megkezdeni és meghatározott időre pontosan elkészíteni.

Köpeczbányatelep, 1914 március 15.

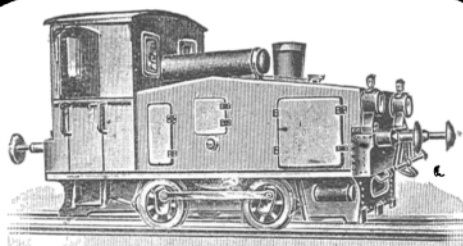
**Erdővidéki Bányaegetlet r.-t.
Köpeczi Bányai igazgatósága.**

Centrifugális és körforgó
**SZIVATTYÚK, FŰVŐK,
GÁZSZIVÓK,**

Turbinaszivattyúk és turbokompresszorok.
C. H. Jaeger & Co., Leipzig Plagwitz.
Vezérképviselő a magyar korona országaiban:
VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök,
Budapest, V., Lipót-körút 21. Telefon 105-84.
(1183/38)

OBERURSELI
motortársaság K. f.

Oberurseli-lokomotivok

benzin-, benzol- és spiritusz-üzemre.
Bánya-, mezei és rendezői vasutakra.
A legújabb bányarendőri előírásoknak megfelelőleg.

Wien VI/1 Gumpendorferstr. 72.

(1218/38)

Transzmissiókat

a legmodernebb kivitelben,
gyűrűs kenésű olajtakarék
Calypsol és golyós csap-
ágyakkal. ::: Szab. Leffler

dörzskapcsolók

Tervez és szállít legolcsóbb
= árban =

Kronberger József

okl. gépészmérnök
Bpest, V., Erzsébet-tér 2.

Mérnöki látogatás, költség-
vetés díjtalan. =

Telefon 146-63.

Spezialität:

**Gabel-Schaukel-Spaten-
Rechen-Hammer-Stiele**
sowie alle Stielarten
liefert billigt
**Holz-Industrie
Ludwig Müller**
Neustadt a. Haardt
(Rheinpfalz)

(1182/41)

Ha érdeklődik, vagy ha rendel,
hivatkozzék „A Bányára“

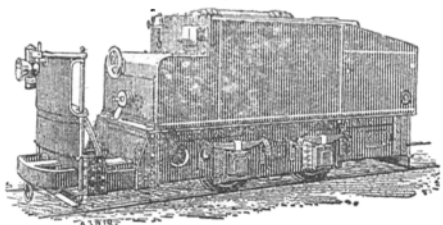
LANGEN ÉS WOLF

Budapest, VI., Váci-körút 59/a ≡ Wien, X., Laxemburgerstr. 53

Kérje azonnal díjtalan prospektusunkat a világhírű

eredeti „**OTTO**“ benzin-lokomotivokról
■ bánya, erdei és iparvasutak számára. ■

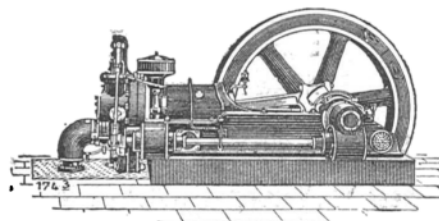
eredeti „**OTTO**“-motorokról.
■ Tüzelőanyag: nyersolaj, benzin, benzol, szivógáz stb. ■

!!Elsőrangú gyártmány!!
Leggazdaságosabb üzem!

Négyszáznegyvenkét ki-
tűntetés, köztük negyven-
■ négy állami.

(1171/47/11)

Csáki és Herbst

műszaki nagykereskedése, bányászati és kohászati cikkek.

Budapest, V
Országház-tér 4.

„TITANIT“

a jelenkor legtükételesebb robbantószerke. Egyesíti magában az eddig ismert robbantószerke minden előnyét, azok minden hátránya nélkül. A „TITANIT“ előállítása, szállítása és raktározása teljesen veszélytelen. A „TITANIT“ robbantóereje és repesztőképessége veteseny az eddig ismert brizáns robbantóanyagokkal. A „TITANIT“ használata teljesen veszélytelen. — A „TITANIT“ minden vonattal, minden állomásra szállítható. — A „TITANIT“ raktározását és használatát hatósági előírások és beavatkozások nem korlátozzák. — A „TITANIT“ előnyeit igazoló kísérleteket kívánatra költségünkön végeztetjük. — A „TITANIT“ ára olcsóbb, mint bármely más robbantóanyagé.

„Titanit“ Magyar Biztonsági Robbantóanyag R.-T. Budapest, V., Mérleg-u. 3.
Távíratl cím: TITAROB, BUDAPEST. (952)52 TELEFON 45-31. SZAM.

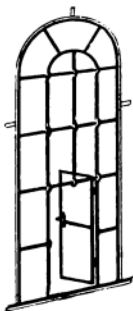
Farkas-féle idomvasablak

a legjobb,
legerősebb,
legolcsóbb.

FIGYELEM a merev össze-
építésre! ::

FIGYELEM az üvegszorító
csapokra! ::

Költségvetés díjtalan!!!

(1068)14

Farkas és Társa vasszerkezeti
gyár ::
Budapest, VI., Lehel-utca 8. sz.

DELBEG
LÉGSZÜRŐK
turbodynamók és
kompresszorok részére
utóérhetően teljesítményük
Deutsche Luftfilter-Bau-Ges.m.b.H.
Breslau III

Tiszta levegő

Poros, kormos levegő

Magyarországi képviselő:
FONÓ MIKLÓS
Újpest, Virág u.16.
Telefon: 140-10.

(979)911

J. M. VOITH

ST.-PÖLTEN.

Teljes
redukciós
hajtás igen
nagy áttételi
viszonyoknál.

Kedvező
hatások
96-98%
Zajtalan járás.
Nagy üzem-
biztonság.

Kettős csavaralaku nyilkerék

Wüst-féle szabadalom.

Magyarországon képviseli:

Székely Oszkár

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 43. Telefon: 99-84.

(992)133

MEGHŐDÍTOTTUK A VILÁGOT!

UNDERWOOD
LÁTHATÓ IRÁSU
IRÓGÉP

TELEFON
38-31
HÍVÓ-SZÁM

GEREBEN BÉLA ANDRÁSSY-UT 1.

(1058)23